

szerepetét az ilyen embertől. Nem, hiszen kisüti rá napját és neki is esőt ad... Persze ez nem jelenti azt, hogy veszélytelen vállalkozás úgy élni, hogy csak magunkra vagyunk tekintettel, embertársaink szükségletei pedig hidegen hagynak minket. Így élni nem veszélytelen, mert ha valaki tudja – elsősorban Jézustól -, hogy mit vár tőle Isten, mégsem teszi azt, akkor bizony kihátrált Isten Országából!

Mennyei Atyám! Hálát adok Neked a Te feltétel nélküli szeretetedért! Azért, hogy szeretsz engem, és ezzel az emberi méltóság legmagasabb fokával ajándékoztál meg! Hálát adok, hogy Országodba hívtál és munkatársadul fogadtál! Bocsáss meg, hogy újra és újra méltatlanná válok ajándékaidhoz! Bocsáss meg, hogy újra és újra nagyobb vonzást gyakorol rám a bűn, mint a Te törvényeid! Köszönöm, hogy Te mégis újra és újra visszafogadsz engem Országodba! Amen.

BARCZA BARNA

RENDAHAGYÓ ELMÉLKEDÉSEK (JÓ-SZÁNDÉKÚ TÉVEDÉSEINK)

Lázadás az értelem egyeduralma ellen.

Át akartuk érteni, egészbe látni Jézus tanítását, életét. Eme célunk megvalósításához értelmi jellegű erőfeszítések állandó és sokszor túlfeszített sorozatára volt szükség. Egyrészt tehát szokásunkká, magatartásunkká vált az értelmi tevékenység. Egyre fokozódó egyeduralmával kezdte kiszorítani az érzelmi kiegészüléseket. Mondjuk csak meg: fáradttá tett, kimerültté, szürkévé, lapossá. Azt mondtuk, hogy egyedül az értelem világossága képes bennünket eligazítani a kaosz homályában. S ha valaki egyéb megközelítéseket is javasolt a „valóság”, vagy a „misztérion” megragadására, azt elutasítottuk, mint ellenőrizhetlent, mint megfogalmazhatatlant, mint olyat, amiről nem tudunk beszélni. A logikának kétségtelenül éles és célravezető fegyvere nemcsak az ellenfél gyenge pontjait operálta ki rövid úton, hanem belőlünk is kimetszett valamit. Csak nem a szívünket? Vajon a valóság csak megfogalmazható igazságokat tartalmaz? Nincs a fogalmi rendszeren túl valami, aminek megragadásáról nem volna szabad lemondanunk? Különbben miért írta volna le Rabindranath Tagore e sorokat: „Hogy a szavaknak értelmük van, az a nehézség. Ezért kell a költőnek mértékbe és versbe faragni szavait, hogy az értelem kissé béklyóba szoruljon, s az érzésnek meglegyen a lehetősége, hogy kifejezésre jusson”. Ó, dehogy lázadok én az értelem irányító, eligazító szerepe ellen.



De igenis fellázadok egyeduralma ellen! Még a természettudományos feltalálók is beismerik, hogy rengeteg probléma megoldása sokkal mélyebb rétegekben valósult meg, mint a tudat szintje. Poincaré mondja: „A logika az, amivel bizonyítunk, az intuíció az, amivel feltalálunk.” Állandó racionális erőfeszítéseinkkel nem fojtottuk el magunkban az intuícióra való képességünket? – melyről Henri Bergson így ír: „Intuíció a neve annak az intellektuális megérzésnek, mellyel valamely tárgy belsejébe helyezük magunkat, hogy megtaláljuk azt, ami abban egyetlen és kifejezhetetlen”. Nem éppen hitünk tárgya olyan, ami egyetlen és kifejezhetetlen? S ha a ráció segítségével sok mindent ki is fejezünk belőle, nem kellene nyújtózkodnunk, hogy lényünk egészével igyekezzünk megragadni?

A folytonos és állandó feszített tempó

Be akartuk vasalni magunkon Jézus tanítását. Feladatok, tevékenységek, önkontrollal szelektált percek hézagatlan rendszere lett életünk. Feszített iramban teljesítettünk. A lelki élet sztahanovistáivá igyekeztünk válni. Nagy iramot diktált ez irányban érzékenyvé tett lelkiismeretünk. Uram, ne haragudj, belefáradtan abba, hogy folyton csak teljesítsek. Lassan már a tényleges teljesítmények sem töltötték el örömmel a szívemet. Igen, tudom, meg kell fogni magunkat. Megóvni a szétfolyástól, ellustulástól. Szükség van iskolás dresszurára is. De az ember nem marad örökké iskolás, egyszer csak nagykorúvá válik. Mintha mi elfelejtettünk volna nagykorúvá válni, és akkor is cipeltük magunkkal a tréning-ruhát az edzésre, amikor már szerelmesek akartunk lenni. Házassági korára az ember általában már kisportolja magát. Uram, lehetetlen, hogy állandóan feszített, hősies magatartásokat kívánj tőlem. Bár minden okod megvan rá, mégsem hiszem, hogy gyanakvásodban állandó imperatívuszokkal fárasztasz és merítesz ki. Mert ha így lenne, akkor én fellázadok! Noszlopinál olvasom: „Tanárok és nevelők épp az értékesebb növendékeknél tapasztalják azt az erkölcsi dacot, amely azért követ el csupán valamely hibát, mert eredetileg szabad lélekkel nem hibázott volna, de mégis parancsolták, hogy ne tegye. A parancs: bizonyos gyanúsítás, mert rossz törekvést tételez fel”. /A szeretet lélektana és bölcselete/

Edison azt mondja: „A lángész egy százalék ihlet és kilencvenkilenc százalék veríték.” De most éppen azt tartom felismerésnek, hogy a kilencvenkilenc százalék veríték megölte bennünk az egy százalék ihletet.

A lazítás elmaradása

Kihagytuk a ritmus = feszülés + lazítás természetes egyensúlyából a lazítást. Régi malmokban láthattuk: ha a molnár túl gyorsan öntötte a szemet a garatra, az megszorult, a gép nem bírta elnyelni, nem bírta ilyen sebesen befogadni, és így a garat felett felhalmozódás következett be, a működési egyensúly felborult, mert a gép „fejnehézzé” vált. Mi is ilyen „fej-nehézzé” váltunk, mert a befogadás természetes folyamatát nem követte a vele arányos mértékű „felszívódás”. A megértést nem követte az átélés, az eszmélődés, az „aktív csend”-ben sokirányú asszociációval való „megkötés”. Talán azért, mert féltünk az „elvesztegetett időtől”. Liba-tömésnek vetettük alá magunkat, de ettől csak elhájasodtunk, még jobban elnehezedtünk. A csendet csak valami negatív módon fogtuk fel, mint szellemi, vagy akarati tevékenységek szüneteit, melyek hossza vagy szaporasága rontja a teljesítménystatisztikát. Léthiányt láttunk benne, ürességet. Nem ismertük meg azt a csendet, ahol a lélek eszmélődik, csodálkozik, megittasul, az értés után „látni” kezd. Nem tudtuk, hogy a csend lehet „a lélek térdeplő helyzete az Isten előtt”. Másokkal láttatni csak az tud, aki maga is lát! Mi meg csak értettünk. Van olyan szabadidő, amikor az ember a különböző irányból érkező benyomásokat engedi egymásra. Hatni, és lelke mélyén ötvöződni. Ez az a titokzatos műhely, ahol a színtelen gondolatok meleg színeket kapnak, grafikából festmény, a metszetből dombormű lesz. Tudatom vásznára az értelem csak fekete fonállal sző, de tudatalatti világom mozgásba hozott titokzatossága színes szálakat sző bele alulról. E nélkül nem lesz szavam másokat magával ragadó, nem lesz hiteles, nem lesz egyénien meggyőző. Mozdulatlanul fekszem a rekamién. A Beethoven szimfónia egyszerűen megemeli és viszi magával a lelkem. Mintha csak imádkozna! -- észlelem a második tételnél. Egyidejűleg bekapcsolódnak azok a gondolatok, melyeket egy közösségben az imádságról mondtunk. Távolok nyílnak, asszociációk születnek. Ellenőrizhetetlenül, de boldogító, valami újat szülő varázssal működik a „boszorkány-konyha”, s mikor az Úr elé kerülök, lelkemben már minden regiszter működésbe lépett: a szegénytől, bűnbánattól kezdve a boldogító elragadtatásig. - Közben fel kell ugorjak, hogy papírra vessek valamit, ami nagyon kikíváncozik belőlem, hisz úgy érzem, hogy csordultig tele vagyok. És fogalmazok gondolatokat, melyek a papíron csak szürkén szerénykednek, de már alkalmasak arra, hogy mozgásba hozzák valamelyik testvérem lelkét... Aztán kopogtatnak, és jön dialógusra az éppen beütemezett személy. Lassan indul a beszélgetés, tapogatózva rázódunk hozzá a témához. Türelemesen válaszolok a kérdésekre. Egyre jobban belelendülök, aztán egy ponton megérzi a partner, hogy most már tapintatlanság közbeszólással megszakítani azt, aki „látja azt, amit

mond”. S ha csillapítva lendületem, elhallgatok, csillogó szemén látom, hogy nemcsak a pergő vita alkalmas arra, hogy embereket közelebb vigyen Istenhez. Vajon milyen tervekészítés, milyen lelki-vezetői ökonómia tudja nekem megmondani, hogy mennyi időt tölthetek el ott a rekamién? Vagy az idő-elszámoláskor melyik rovatba kellene ezt bejegyezni? Elvesztegetett, vagy megnyert idő volt ez?

(1973)

(folytatjuk)

VERSEK

HABOS LÁSZLÓ

Esőember

Barnabás fiamnak

Nem érted,
 hogy miért kelt fel, s miért süt a nap,
 ha felnézel az égre mindennap,
 de örülsz melegének.
 Nem érted,
 hogy miről szól megint neked a dal,
 amit újra énekelni akarsz,
 de örülsz zenéjének.
 Nem érted,
 hogy miért nyílt szánk hálaimára,
 hogy miért is gyúlt a gyertya lángra,
 de örülsz a fényének.
 Nem érted,
 hogy miért állít meg ismét kezem,
 ha elhagyod a körülzárt kertet,
 de örülsz ölelésének.

Véremtől vérzek

Miért bántasz
 amikor én szeretlek téged
 bántásod úgy fáj
 eltörött tükörképem
 Miért marsz húsomba
 mikor az asztalon ma is van éték
 frissen sült kenyeret
 s égi szavakból írt könyvet
 találsz a terítéken
 és pár csepp könnyet
 a pohár borban
 ma nem adhatok többet.